

ISSN 0137-2025

BIBLIC
UMCS
LUBLIN

ANNALES UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

Sectio I

Philosophia — Sociologia

Vol. III/IV

1978/1979

LUBLIN
NAKŁADEM UNIwersytetu MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN—POLONIA

VOL. I

SECTIO I

1976

Słowo wstępne i wykaz publikacji Prof. dra Narcyza Łubnickiego.

1. Z. Cackowski: Praktyczno-poznawcze sytuacje konfliktowe.
Conflict between Cognition and Practice.
2. L. Koj: Psychologiczna geneza pojęcia zbioru.
Psychological Genesis of the Notion of Set.
3. M. Subotowicz: Czas (kilka uwag fizyka).
Time (Some Remarks of a Physicist).
4. S. Magierska: O ewolucji pojęć naukowych.
Evolution of Scientific Concepts.
5. A. Przygodzka: Redukcja symetrii w procesie ewolucji biologicznej.
Reduction of Symmetry in the Process of Biological Evolution.
6. R. Panasiuk: Problem człowieka w filozofii marksistowskiej.
The Problem on Man in Marxist Philosophy.
7. D. Poliński: Struktura potrzeb człowieka.
The Structure of Man's Needs.
8. A. Nowicki: O sposobach czytania dzieł filozoficznych. Przyczynek do „teorii czytania”.
On the Methods of Reading Philosophical Works. A Contribution to the Theory of Reading.
9. E. Borowiecka: Uwagi o metodologii badania poglądów filozoficznych w utworach literackich.
Some Remarks on the Methodology of Investigations of Philosophical Ideas in Literary Works.
10. A. Ordyk: Starożytne teorie procesu historycznego.
Ancient Theories of the Historical Process.
11. A. Krawczyk: Z problemów „nauki naturalnej”.
Some Problems of Natural Science.
12. Z. J. Czarncki: Historyczne przesłanki i teoretyczne cele immaterialistycznej metafizyki Berkeleya.
Historical Premises and Theoretical Aims of Berkeley's Immaterialistic Metaphysics.
13. H. Rays: Z problemów antropologii Holbacha i Diderota.
Anthropological Problems in Diderot and Holbach.
14. B. Rosiak: Wątki pozytywistyczne w poglądach Dominika Szulca.
Positivist Elements in the Views of Dominik Szulc.

BIBLIOTEKA
UMCS
LUBLIN

ANNALES
UNIVERSITATIS
MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

Sectio I

Philosophia — Sociologia

Vol. III/IV

1978/1979

LUBLIN
NAKŁADEM UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

KOMITET REDAKCYJNY

- Dr Grzegorz Leopold Seidler, Prof. UMCS
— Redaktor Naczelny
- Dr Wiesław Skrzydło, Prof. UMCS
— Zastępca Redaktora Naczelnego
- Dr Adam Bielecki, Prof. UMCS
Dr Jan Krzyż, Prof. UMCS
— Redaktorzy Sekcji A (Mathematica)
- Dr Kazimierz Sykut, Doc. UMCS
— Redaktor Sekcji AA (Chemia)
- Dr Mieczysław Subotowicz, Prof. UMCS
— Redaktor Sekcji AAA (Physica)
- Dr Adam Malicki, Prof. UMCS
— Redaktor Sekcji B (Geographia, Geologia etc.)
- Dr Zbigniew Lorkiewicz, Prof. UMCS
— Redaktor Sekcji C (Biologia)
- Dr Stanisław Bryc, Prof. Akad. Med. w Lublinie
— Redaktor Sekcji D (Medicina)
- Dr Grzegorz Staśkiewicz, Prof. Akad. Roln. w Lublinie
— Redaktor Sekcji DD (Medicina Veterinaria)
- Dr Adam Szember, Prof. Akad. Roln. w Lublinie
— Redaktor Sekcji E (Agricultura)
- Dr Juliusz Willaume, Prof. UMCS
— Redaktor Sekcji F (Humaniora)
- Dr Wiesław Śladkowski, Doc. UMCS
— Zastępca Redaktora Sekcji F (Humaniora)
- Dr Wiesław Skrzydło, Prof. UMCS
— Redaktor Sekcji G (Ius)
- Dr Ryszard Orłowski, Prof. UMCS
— Redaktor Sekcji H (Oeconomia)
- Dr Zdzisław Cackowski, Prof. UMCS
— Redaktor Sekcji I (Philosophia — Sociologia)

RECENZENCI

Seweryn Dziamski, Maria Gołaszewska, Michał Hempoliński,
Teresa Kostyrko, Władysław Krajewski, Sław Krzemień-Ojak,
Zdzisław Kuksewicz, Zbigniew Kuderowicz, Jan Malanowski,
Włodzimierz Mirowski, Franciszek Mieczko, Stefan Morawski,
Barbara Skarga, Stanisław Soldenhoff, Jan Woskowski

SPIS TREŚCI
СОДЕРЖАНИЕ
TABLE OF CONTENTS

1. Grażyna JASTRZĘBSKA-ZURKOWSKA

Między dialektyką a metafizyką. Kartezjańska koncepcja relacji podmiotowo-przedmiotowej	1
Между диалектикой и метафизикой. Картезианская концепция субъектно-предметной реляции	12
Between Dialectics and Metaphysics. Cartesian Conception of the Subject-Object Relation	12

2. Zdzisław J. CZARNECKI

Przyszłość jako powrót do przeszłości w myśli historiozoficznej francuskiego oświecenia	15
Будущее как возвращение к прошлому в историозофии французского Просвещения	33
The Future as a Return to the Past in the Philosophy of History of the French Enlightenment	34

3. Michał PIELAK

Rola poznania naukowego w filozofii D. Hume'a	35
Роль научного познания в философской системе Д. Юма	48
The Role of Scientific Cognition in Hume's Philosophy	49

4. Izabela ADAMCZYK

Kategoria przyczyny w filozofii D. Hume'a	51
Категория причины в философии Д. Юма	62
The Category of Cause in D. Hume's Philosophy	63

5. Henryk BOROWSKI	
Rozum praktyczny i teoretyczny u Kanta	65
Разум практический и теоретический у Канта	75
Practical and Theoretical Reason in Kantian Philosophy	76
6. Eleonora PORĘBIAK-TYMESKA	
Tylorowska teoria ewolucji społecznej	85
Теория общественной эволюции Э. Б. Тайлера	100
Tylorian Theory of Social Evolution	100
7. Kazimierz JODKOWSKI	
Koncepcja przestrzeni i czasu w kosmologii Edwarda Artura Milne'a	101
Концепция пространства и времени в космологии Эдуарда Артура Мильна	126
The Concept of Space and Time in the Cosmology of Edward Artur Milne	126
8. Waldemar F. GRĄDKOWSKI	
Byt — świadomość — podłoże historyczne jako kategorie dynamiczne w refleksji Ludwika Krzywickiego (próba rekonstrukcji modelu)	129
Бытие — сознание — историческая основа как динамические критерии в размышлениях Людвиг Кшивицкого (попытка реконструкции модели)	138
Being — Consciousness — Historical Background as Dynamic Categories in the Reflection of Ludwik Krzywicki (Attempting to Reconstruct the Model)	139
9. Narcyz ŁUBNICKI	
Podstawy logiki i elementarne operacje logiczne w ujęciu Władysława Biegańskiego (w 120 rocznicę urodzin)	141
Основы логики и элементарные логические операции в учении Владислава Беганьского (по случаю 120 годовщины со дня рождения)	173
The Foundations and Elementary Operations of Logic According to Władysław Biegański (on the Occasion of the 120 Anniversary of His Birth)	174
10. Tadeusz SZKOŁUT	
Problem wartości artystycznych we współczesnej estetyce radzieckiej	175
Проблема художественной ценности в современной советской эстетике	197
The Problem of Artistic Values in Contemporary Soviet Aesthetics	197

11. Ewa WESOŁOWSKA	
O teorii krytyki i kryteriach wartościowania Kazimierza Wyki . . .	199
O теории критики и оценочных критериях Казимира Выки . . .	208
On the Theory of Criticism and the Evaluation Criteria of Kazimierz Wyka	209
12. Bogusława KACZYŃSKA	
Koncepcja estetyki i sposoby interpretacji tez estetycznych we współczesnej polskiej pedagogice	211
Концепция эстетики и принципы интерпретации эстетических тезисов в современной польской педагогике	232
The Concept of Aesthetics and Interpretative Principles of Aesthetic Argument in Contemporary Polish Pedagogics	233
13. Barbara SMO CZYŃSKA	
Uwagi o melodramacie	235
К вопросу о мелодраме	254
Remarks on Melodrama	254
14. Ewa KLIMOWICZ	
Rola języka w procesie oceniania (lingwistyczne podstawy aksjologii Karola Aschenbrennera)	257
Роль языка в процессе оценки (лингвистические основы аксиологии Карла Ашенбреннера)	286
The Role of Language in the Process of Evaluation (Linguistic Foundations of Karl Aschenbrenner's Axiology)	287
15. Stanisław JEDYNAK	
Elementy teorii etycznej u polskich uczonych w latach 1918—1939	289
Элементы этической теории в работах польских ученых 1918—1930 гг.	302
Elements of Ethical Theory in the Writings of Polish Scientists in the Years 1918—1939	302
16. Bożenna GAŁKA	
O poglądach moralnych Marii Ossowskiej	303
O моральных взглядах Марии Оссовской	313
On the Moral Views of Maria Ossowska	313
17. Maria CHODKOWSKA, Jerzy SUPREWICZ, Mirona WIEWIÓROWSKA	
Pojęcie, treść i struktura roli społecznej	315
Понятие, содержание и структура общественной роли	328
The Concept, Content and Structure of Social Role	328

18. Irena MACHAJ

Zagadnienie integracji narodowościowej i etnicznej społeczeństwa polskiego	329
Вопросы национального и этического интегрирования польского общества	342
On National and Ethnic Integration of the Polish Society	343

19. Stanisław KOSIŃSKI

Zasadnicza szkoła zawodowa przedmiotem badań socjologicznych w Polsce Ludowej	345
Школы профессионального обучения как предмет социологических исследований в Народной Польше	358
Elementary Technical School as an Object of Sociological Studies in Poland after the Second World War	358

20. Ewa ŁUSZCZUK

Fluktuacja kadr młodych robotników a ich adaptacja społeczno-zawodowa	359
Течучесть молодых рабочих кадров и их социально-профессиональная адаптация	369
Fluctuation in the Employment of Young Workers and their Socio-professional Accommodation	370

21. Andrzej NOWICKI

Co zawdzięczam moim nauczycielom? Garść wspomnień z okazji Dnia Nauczyciela	371
Чем я обязан своим учителям? Воспоминания по случаю Дня учителя	386
What I Owe to My Teachers? Remembrances on the Occasion of Teacher's Day	386

22. Zdzisław CACKOWSKI

Nauki szczegółowe a filozofia	387
Частные науки а философия	400
The Particular Sciences and Philosophy	401

23. Zdzisław CACKOWSKI

Ludwik Fleck. Filozoficzne ślady w Lublinie. [Людвиг Флек. Философская деятельность в Люблине — Ludwik Fleck. His philosophical activity in Lublin]	403
---	-----

24. Ewa PIROŻNIKOW

Problemy metodologiczne w pracach Ludwika Flecka	407
Методологические проблемы в работах Людвиг Флека	416
Methodological Problems in the Work of Ludwik Fleck	416

25. Irena RUBASZKO

Profesor doktor medycyny Ludwik Fleck (1896—1961)	417
Профессор доктор медицинских наук Людвиг Флек (1896—1961)	422
Professor Dr. Med. Ludwik Fleck (1896—1961)	422

